

PRIJEDLOG

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

Broj: 01-

Datum:

Na osnovu člana 64 stava 10 Statuta Univerziteta Crne Gore , a u vezi sa članom 24 Pravila studiranja na master studijama (Bilten br. 493/20), Vijeće Filološkog fakulteta na sjednici održanoj od 29.12.2020. godine, donijelo je

ODLUKU

I

Prihvata se master rad na temu „Kosmološko i individualno vrijeme u romanima *Čarobni brijeg* Tomasa Mana i *Peščanik* Danila Kišsa" kandidatkinje Lidije Vujanović (broj indeksa 2/19), Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnosti, smjer Nauka o književnosti.

II

Imenuje se Komisija za odbranu master rada u sljedećem sastavu:

Prof. dr Ljiljana Pajović-Dujović, predsjednica
Prof. dr Vesna Vukićević-Janković, članica
Doc. dr Jelena Knežević, mentorka

DEKANICA

Prof. dr Tatjana Jovović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO: 21.12.2020.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	3001		

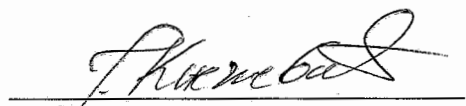
VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Za odbranu magistarskog rada „Kosmološko i individualno vrijeme u romanima *Čarobni brijeg* Tomasa Mana i *Peščanik* Danila Kiša” kandidatkinje Lidije Vojinović (broj indeksa 2/19),
Studijski program za crnogorski jezik i južnoslovenske književnost, smjer: Nauka o književnosti,
predlažem komisiju u sljedećem sastavu:

Prof. dr Ljiljana Pajović-Dujović, predsjednik

Prof. dr Vesna Vukićević-Janković, član

Doc. dr Jelena Knežević, mentor

Doc. dr Jelena Knežević, mentor

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET NIKŠIĆ			
PRIMLJENO: 21. 12. 2020.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	3001/1		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta broj: 01-2794 od 02.12.2020. godine imenovana je Komisija za ocjenu magistarskog rada pod nazivom „Kosmološko i individualno vrijeme u romanima *Čarobni brijeg* Tomasa Mana i *Peščanik* Danila Kiša” kandidatkinje Lidije Vojinović (broj indeksa 2/19), Studijski program Crnogorski jezik i južnoslovenske književnost, smjer: Nauka o književnosti, u sljedećem sastavu: prof. dr Ljiljana Pajović-Dujović, predsjednik, prof. dr Vesna Vukićević-Janković, član i doc. dr Jelena Knežević, mentor.

Komisija Vijeću podnosi izvještaj o ocjeni magistarskog rada.

IZVJEŠTAJ O OCJENI MAGISTARSKOG RADA

Magistarski rad „Kosmološko i individualno vrijeme u romanima *Čarobni brijeg* Tomasa Mana i *Peščanik* Danila Kiša” kandidatkinje Lidije Vojinović broji 63 stranice i u skladu sa Pravilima studiranja na postdiplomskim studijama Univerziteta Crne Gore sadrži predgovor, izvoda rada, rezime na engleskom jeziku i sadržaj, nakon čega slijede poglavlja: *Uvod*, *Filozofske teorije vremena*, *Čarobni brijeg*, *Peščanik*, *Zaključak* i *Bibliografija*.

U uvodnom poglavlju kandidatkinja najprije obrazlaže temu rada, određujući kao cilj istraživanja identifikovanje i analizu kosmološkog i individualnog aspekta vremena, odnosno srodnih načina na koji se oni, doprinoseći formiranju kompleksnih značenja teksta, realizuju u romanima *Čarobni breg* njemačkog moderniste i nobelovca Tomasa Mana i *Peščanik* Danila Kiša. Sa sviješću da je proučavanje narativnog teksta nemoguće zamisliti bez sagledavanja organizacije vremena u njegovoj strukturi, kandidatkinja svoje opredjeljenje da vrijeme u dva romana, napisana u različitom istorijskom trenutku i na različitim jezicima, sagleda kao kosmološki i kao individualni, subjektivni fenomen argumentuje inicijalnim zapažanjem o vezi između dvostruke percepcije vremena u oba romana i saznajnih procesa od egzistencijalne važnosti koji se odvijaju

u junacima – njihova promišljanja o smislu ljudskog života i uzaludnosti čovjekovog trajanja proistekla iz neposrednog doživljaja vremena kao istovremeno objektivnog i subjektivnog tvore kompleksnu semantičku ravan oba romana. Svoje straživanje suprotstavljenih formi temporalnosti kandidatkinja označava kao interdisciplinarno, budući da su joj kao interpretativna podloga za identifikovanje i tumačenje pomenutih aspekata vremena u Manovom i Kišovom romanu poslužile filozofske teorije Henrija Bergsona i Pola Rikera, kao i da je radi istraživanja unutrašnjeg života likova i preispitivanja događaja u njihovoj svijesti, u analizu uvedena psihološka, introspektivna dimenzija doživljaja vremena, a u prvi plan stavljena kompleksna psihologija likova i razvojna komponenta njihove svijesti. U uvodu nas kandidatkinja takođe upoznaje sa strukturom rada, uvodi važna bočna istraživačka pitanja i ukazuje na činjenicu da dvostruki aspekt vremena i njegov uticaj na formiranje značenja u navedenim romanima ranije nije proučavan. Time se rad nameće kao originalno komparativno istraživanje koje u komparaciji sa najboljim djelima svjetske književnosti doprinosi potpunijem sagledavanju univerzalnih humanističkih značenja reprezentativnih djela južnoslovenske književnosti.

Drugo poglavlje sastoji se iz dva dijela u kojima autorka daje temeljan pregled koncepata vremena francuskih filozofa Anrija Bergsona i Pola Rikera. Iako razrađeni unutar dvije filozofije, oba ova koncepta podrazumijevaju razgraničenje kosmološkog, objektivnog vremena s jedne, i individualnog, subjektivnog vremena s druge strane. Kandidatkinja tačno uočava i s pravom ističe da oba pristupa upadljivo odlikuje napuštanje astronomskog računanja vremena i okretanje ka njegovom intuitivnom saznavanju. Za ovaj pregled autorka je koristila postojeće prevode knjiga dva filozofa u kojima su izloženi dati koncepti, kao i relevantnu postojeću sekundarnu literaturu u kojoj se o njima promišlja. Poglavlje odlikuje izvanredna sposobnost autorke da u filozofskom tekstu identifikuje centralne ideje i rezimira ih sažeto i pregnantno. Paralelnim predočavanjem navedenih koncepcija vremena i njihove bliskosti omogućen je sistematski pristup temi.

Treće poglavlje rada je originalna interpretacija Manovog romana *Čarobni brijeg* u kojoj autorka polazi od sagledavanja fenomena vremena u strukturi teksta, imajući u vidu kako način na koji vrijeme doživljava glavni i drugi protagonisti romana, tako i način na koji proticanje vremena oblikuje njihovu svijest. U prvom od četiri potpoglavlja autorka analizira najprije odnos vremena i prostora u koji je smještena radnja romana demonstrirajući osnovne interpretacijske vještine i znanja neophodna za sistematičnu književnu analizu. U potpoglavlju pod nazivom *Kosmološko i individualno proticanje vremena u romanu* autorka precizno opisuje elemente vremenske strukture

romana, identifikuje odrednice kojima ih pripovjedač označava i izdvaja metafore i simboličke iskaze koje upućuju na dvostruki status vremena u romanu, da bi u narednom potpoglavlju analizirala kako se upravo ta dvostrukost doživljava vremena realizuje kao odlučujući faktor na obrazovnom, razvojnom putu glavnog junaka. Dvije epizode koje gotovo svi proučavaoci *Čarobnog brijega* markiraju kao ključne na razvojnom putu glavnog junaka (San u snijegu i Valpurgina noć) Vojinović interpretira imajući u vidu motiv sjećanja koji omogućava putovanje kroz vrijeme tj. uranjanje u individualno i kolektivno nesvjesno. U ovim analizama autorka pokazuje ne samo izvanredno poznavanje teksta nego i odlučnost da svoje interpretacijske tvrdnje argumentuje isključivo filološki. U posljednjem potpoglavlju autorka završetak romana sagledava u odnosu na vremensku i značenjsku strukturu cjeline djela, iz čega na smislen i logičan način proizilazi zaključak o vezi između statusa vremena u romanu i humanističkog odnosa prema smislu života i individualnoj smrti koji junak usvaja kao sopstveni.

Polazeći od istih premisa o nepomirljivosti kalendarskog i intuitivnog vremena autorka u četvrtom poglavlju na jednako originalan i upečatljiv način interpretira Kišov roman *Peščanik*. Vremensku organizaciju teksta Vojinović najprije dovodi u vezu sa njegovom postmodernističkom prirodom i strukturom, a onda i sa podvojenošću glavnog junaka. Rasparčanost i diskontinuitet narativnog materijala autorka promišlja u vezi sa krizom temporalnosti, te sa simbolikom peščanika koji nije samo izraz dvostrukosti, posredovan obličjima oca i sina, već i indikator osipljivosti i kružnog kretanja vremena. U pet potpoglavlja autorka analitički izdvaja ključne postupke (poput miješanja vremenskih i prostornih planova ili pisanja i kontradatiranja pisma), motive (poput podvojenost, identiteta, sjećanja) i simbole (kakav je pomenuti peščanik) i pokazuje da se oni kao dio kompleksne semantike teksta realizuju u najdirektnijoj vezi sa dvostrukom percepcijom vremena glavnog junaka. Njegova (psihološka) istraga nad samim sobom vodi ka prevazilaženju ograničenost konvencionalnog mjerenja i poimanja vremena, a samim tim i do spoznaje o nadmoći života nad tragedijom individualnog i kolektivnog umiranja.

Zaključak rada logično proizilazi iz uporednih interpretacija, čime autorka zaokružuje istraživanje. U zaključku se rezimiraju rezultati istraživanja i prezentuju ključni dometi rada. U skladu sa prvobitnom namjerom autorka je uspjela da pokaže kako razdvajanje vremenski ravni i dvostrukost percipiranja fenomena vremena, prije svega posredstvom modelovanja karaktera kao autorefleksivnih i razvojnih, ali i uvođenjem markantnih motiva i simbola, značajno doprinosi formiranju značenja teksta.

Bibliografija sadrži sve reference koje su u radu označene kao izvori, njih ukupno 48, od čega su 4 internet izvori. Biografija svjedoči da je u osnovi cjelokupnog istraživanja temeljno proučavanje i poznavanje sekundarne literature u svim posebnim oblastima kojima se kandidatkinja bavila (filozofski koncepti vremena u 20. vijeku, stvaralaštvo Tomasa Mana i Danila Kiša, modernistička i poetika postmoderne).

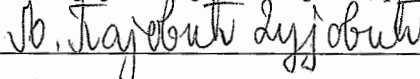
U pojedinačnim poglavljima, kao i u cjelini rada koji je predmet ove ocjene, njegova autorka Lidija Vojinović dokazala je da posjeduje specijalistička znanja iz istorije i teorije književnosti, simboličke i interpretativne kompetencije, kao i da je u potpunosti ovladala analitičkim i sintetičkim metodama koji se dominantno koriste u humanističkim naukama. Posebno treba istaći sposobnost autorke da upoređuje, apstrahuje, uopštava i rezimira u svrhu donošenja zaključaka, kao i da zaključke saopšti na pitak način, ubjedljivo i rečito.

Magistarski rad „Kosmološko i individualno vrijeme u romanima *Čarobni brijeg* Tomasa Mana i *Peščanik* Danila Kiša” kandidatkinje Lidije Vojinović značajan je i originalan doprinos kritičkom i analitičkom iščitavanju problematike vremena u strukturi narativnog teksta, kao i komparativističkom osvjetljavanju djela iz južnoslovenskog jezičkog i kulturnog kruga u odnosu na reprezentativna djela svjetske književnosti. Promovišući komparativistički istraživački pristup, Lidija Vojinović demonstrira potencijal za realizaciju srodnih, multidisciplinarnih istraživačkih projekata na društveno-humanističkim naukama na Univerzitetu Crne Gore.

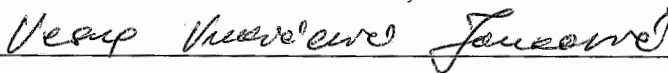
Imajući u vidu sve navedeno u ovom izvještaju, komisija s osobitim zadovoljstvom predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da izvještaj prihvati i odobri javnu odbranu magistarskog rada kandidatkinje Lidije Vojinović.

KOMISIJA

Prof. dr Ljiljana Pajović-Dujović, predsjednik

Prof. dr Vesna Vukićević-Janković, član

Doc. dr Jelena Knežević, mentor

